

Rīgā, 2026. gada 21. janvārī
Nr. LV3000-2

Uz

Par Konsultāciju dokumentu

SIA "BITE Latvija" (turpmāk – BITE) ir iepazinusies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) sagatavoto konsultāciju dokumentu par piešķirto ierobežotu radiofrekvenču joslu lietošanas tiesību pārkārtošanas nepieciešamību 3600 MHz diapazonā (turpmāk – Konsultāciju dokuments) un zemāk sniedz viedokli par uzdotajiem jautājumiem.

[1] vai atbalstāt Dokumentā norādīto Regulatora pieeju 3600 MHz diapazonā piešķirto lietošanas tiesību pārplānošanai

Konsultāciju dokumentā Regulators pilnīgi pareizi konstatē, ka 3600 MHz diapazons ir stratēģiski svarīga un būtiska ierobežotā radiofrekvenču spektra josla 5G (NR – *New Radio*) pakalpojumu nodrošināšanai. Tai pat laikā Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – VARAM) radiofrekvenču spektra resursu izmantošanas koordinācijas darba grupas 2025. gada 17. jūnija sanāsmē tika sniegta informācija par elektromagnētisko nesaderību Latvijā starp IMT (*International Mobile Telecommunications*) un Radiolokācijas sakaru sistēmām 3400 – 3410 MHz joslā, kas rada nepieciešamību pārvietot esošās IMT radiosakaru sistēmas par 10 MHz. Notiekot šādai IMT spektra pārkārtošanai, vienlaikus rodas iespēja konsolidēt esošos radiofrekvenču blokus vienlaidus, nepārtrauktos 130 MHz blokus katram mobilo sakaru tīklam, kas paaugstina spektra izmantošanas efektivitāti. Šobrīd operatoriem pieejamais apjoms (125/125/120 MHz) nerasniedz 130 MHz.

Mobilo sakaru operatori sanāsmē konceptuāli atbalstīja IMT joslas sašaurināšanu un ar to saistīto pārkārtošanas nepieciešamību, taču ļaujoties uz to, ka šobrīd piešķirtās frekvenču īpašumtiesības tiks saglabātas līdzvērtīgā apjomā. Vairākos iepriekšējo Regulatora konsultāciju dokumentos ir konstatēts, ka 50 MHz spektra apjoms Rīgā ir līdzvērtīgs 20 MHz visā valsts teritorijā. Tātad, konvertējot 50 MHz Rīgā uz 20 MHz visā valsts teritorijā, atbrīvotais spektra apjoms 30 MHz apmērā kompensētu pārbīdi par 10 MHz, un atlikušās brīvās 5/5/10 MHz joslas būtu piešķiramas mobilo sakaru komersantiem 130 MHz joslas iegūšanai katrā mobilo sakaru tīklā.

Uzskatām, ka Konsultāciju dokumentā piedāvātais risinājums neatbilst mobilo operatoru paļāvībai, ka pārvietojot IMT frekvenču blokus, esošās lietošanas tiesības saglabātos līdzvērtīgā apjomā. Piedāvātais risinājums par 30/15/5 MHz bloku piešķiršanu faktiski nozīmē to, ka diviem no trim komersantiem piespiedu brīvprātīgi ir jāatsakās no spēkā esošām 10 MHz un 20 MHz spektra daļu lietošanas tiesībām, tikai tāpēc, lai vēlreiz tās iegūtu citā diapazona vietā. No īpašumtiesību

aizskārums viedokļa apšaubāma ir arī pieeja, ka frekvenču lietošanas tiesību piešķiršanas procedūra tiek rīkota par aizņemtu frekvenču spektra joslas daļu, kurai vēl ir spēkā esošs lietošanas tiesību termiņš. Vēlamies atgādināt, ka izskatot Telia Latvija/Tet frekvenču lietošanas tiesību pagarināšanas iespējas 3600 MHz joslā līdzīgā situācijā, ierosinājumu veikt izsoli spēkā esošo lietošanas tiesību laikā Regulators noraidīja.

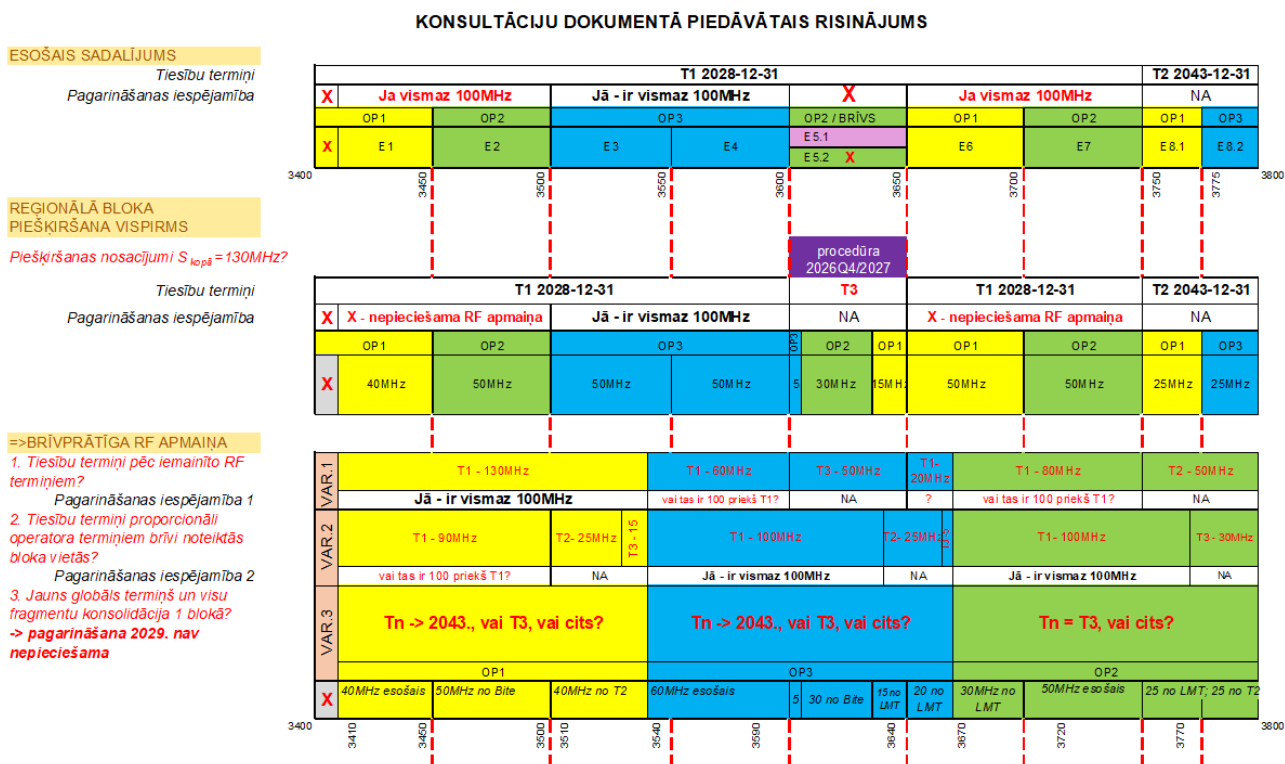
Līdz ar to, konsultētajā risinājumā, mūsaprāt, ir virkne risku un neskaidru jautājumu, kuri būtu jāatrisina konsultāciju noslēguma dokumentā (Ziņojumā). Turklāt, jāfiksē arī iesaistītajām pusēm saistošā dokumentā, piemēram, Administratīvajā līgumā par kura nepieciešamību tika diskutēts VARAM radiofrekvenču spektra resursu izmantošanas koordinācijas darba grupas sanāksmē š.g. 8. janvārī.

- 1.1. Pirmkārt, risinājumā nav atspoguļota Regulatora pieeja lietošanas tiesību termiņu noteikšanā frekvenču diapazona daļām, veicot to savstarpēju nodošanu (apmaiņu). Kā redzams 1. attēlā, savstarpēji tiktu nodotas nesimetriska apjoma daļas ar atšķirīgiem to lietošanas tiesību termiņiem – 31.12.2028, 31.12.2043 un arī jauns termiņš pēc reģionālo frekvenču piešķiršanas. Lietošanas termiņš, papildus piešķirtajam frekvenču apjomam, ir īpašumtiesības vērtību noteicošs faktors. Līdz ar to ir būtiski zināt, vai lietošanas tiesību termiņš kopā ar attiecīgo frekvenču joslas daļu nonāk jaunajam īpašniekam, vai saglabājas esošajam īpašniekam jaunajā blokā proporcionāli iepriekš piešķirtajam apjomam, jeb tiek noteikts pilnīgi jauns tiesību termiņš uz visu jaunizveidoto 130 MHz frekvenču bloku;
- 1.2. Otrkārt, nepārtraukta 130 MHz nodrošināšana pilnībā paļaujas vienīgi uz mobilo operatoru brīvprātīgu vienošanos par frekvenču joslu savstarpēju apmaiņu. Šobrīd nekur nav dokumentāli nostiprinātu principu, ka šai apmaiņai ir jābūt beznosacījumam. Tas rada zināmus riskus pārkārtošanas sekmīgam iznākumam. Piemēram, viena operatora rīcībā jau ir vienlaidus un nepārtraukta 100 MHz josla, un īsti nav iemeslu mainīties. Ievērojot, ka apmainītas tiek frekvenču daļas ar dažādiem lietošanas termiņiem, nav izslēgta varbūtība, ka par garāka termiņa lietošanas tiesībām tiek pieprasīta kompensācija tādā apjomā, kas nav pieņemama partneriem. Tā kā savstarpējas nodošanas pienākuma izpilde tiek paredzēta kā kritērijs tiesību pagarināšanai pēc 31.12.2028, atsevišķi komersanti tiktu nostādīti nelīdzvērtīgās sarunu pozīcijās.
- 1.3. Treškārt, nav skaidrs no kura brīža stātos spēkā lietošanas tiesības jaunpiešķiramajām 30+15+5 MHz frekvenču joslas daļām – no 2029. gada 1. janvāra vai uzreiz pēc rezultātu noformēšanas. Pieņemot, ka piešķiršanas kritērijs būtu – ne vairāk kā 130 MHz kopējais apjoms vienam komersantam, no tā izriet nenoteiktība, kurā brīdī komersantiem būtu jāanulē lietošanas tiesības uz to daļu, kas pārsniedz 130 MHz. Ņemot vērā, ka anulēšana reālajā dzīvē nozīmē ekspluatācijā esošu radiotīklu izslēgšanu (šajā gadījumā - arī pārskatīšanu), tas var neatbilst to komersantu pakalpojumu vajadzībām, kas esošo 50 MHz vietā līdz frekvenču apmaiņai būs spiesti izmantot izkaisītus 15, 30 un 40 MHz kanālus ar mazāku datu pārraides kapacitāti. Savukārt, ja minētās lietošanas tiesības stātos spēkā tikai no 2029. gada, tad neskaidrs ir jautājums, vai komersanti apmaiņai paredzētajā termiņā līdz 31.12.2027 vispār drīkst apmainīties ar lietošanas

tiesībām, kuras stāsies spēkā tikai nākotnē, bet apmaiņas brīdī spēkā ir tiesības uz pavisam cita apjoma un izvietojuma frekvenču daļām.

Zemāk 1. attēlā uzskatāmi atainota konsultētā risinājuma problemātika un potenciālie riski.

1.attēls. Konsultētā risinājuma grafisks attēlojums

[2] vai atbalstāt sarunu uzsākšanu ar pārējiem mobilo sakaru operatoriem par lietošanas tiesību savstarpēju nodošanu (maiņu) un vai saredzat, ka šādu vienošanos savstarpēji ir iespējams panākt

BITE atbalsta sarunu uzsākšanu un uzskata, ka savstarpēju vienošanos ir iespējams panākt, ja pirms tam ir atrisināti BITES viedoklī minētie neskaidrie jautājumi, novērsti iespējamie riski un savstarpējai nodošanai netiek izvirzīti papildus nosacījumi. Šiem priekšnosacījumiem jābūt dokumentāli nostiprinātiem vai nu Regulatora sagatavotā administratīvajā līgumā, kas ir saistošs iesaistītajām pusēm, vai vismaz Nacionālā radiofrekvenču plāna (turpmāk – NRFP) noteikumos, skat. [3] sadaļu zemāk.

[3] vai saskatāt citu pieeju (lūdzam norādīt kādu) un priekšlikumus 3600 MHz diapazona pārplānošanai

Tā kā konsultētajā risinājumā saskatām vairākus riskus un neskaidrības, ierosinām pielietot līdzīgu procedūru, kādā notika 3400 - 3800 MHz diapazona pārplānošana 2016. - 2018. gadā, kad pārvietojamo radiokanālu izkārtojums tika noteikts Ministru kabineta NRFP noteikumos un pēc tam transformēts Regulatora lēmumos, maksimāli saglabājot iepriekš piešķirto lietošanas tiesību pēctecību līdzvērtīgā apjomā.

Ņemot vērā, ka 5G izvēršana ir gan Latvijas, gan Eiropas prioritāte, tad sašaurinot 5G joslu, frekvenču politikas veidotājam, balstoties uz esošo radiofrekvenču piešķirumu datiem, ne tikai vajadzētu, bet būtu arī pienākums tehniskajos noteikumos, t.i., NRFP, norādīt kā visefektīvāk pārvietot esošos radiokanālus tā, lai nodrošinātu esošo radiotīklu darbības nepārtrauktību, ar minimāliem, radioiekārtu pārskatīšanas izraisītiem traucējumiem un mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanu vismaz līdzšinējā apjomā (kapacitātē), vienlaikus panākot papildus frekvenču resursu optimizāciju vienlaidus joslās katrā tīklā.

Atbilstoši Elektronisko sakaru likuma 47. un 48. panta prasībām, Regulators, lemjot par lietošanas tiesību pagarināšanu, anulēšanu un nodošanu, vadās arī pēc NRFP noteikumiem. Tātad, precīzi nosakot radiokanālu izvietojuma izmaiņas NRFP, šie noteikumi kalpo kā pamatojuma dokuments tam, lai Regulators varētu pieņemt lēmumus par esošajām lietošanas tiesībām jaunās robežās.

Vadoties no VARAM radiofrekvenču spektra resursu izmantošanas koordinācijas darba grupas sanāksmēs diskutētajiem NRFP grozījumu projektiem saistībā ar 3600 MHz diapazona pārkārtošanu, piedāvājam risinājumu, kas ļauj operatoriem pārskatīt radiotīklus uz 125/125/120 MHz blokiem uzreiz pēc NRFP grozījumu pieņemšanas, tiklīdz izmaiņas noformētas arī Regulatorā. Savukārt piešķiršanas procedūru neaizņemtajām spektra daļām 5/5/10 MHz apjomā Regulators varētu izpildīt jebkurā laikā līdz 2028. gada 31. decembrim gan pirms, gan arī pēc esošo radiokanālu pārskatīšanas.

Ņemot vērā augstāk minēto, ierosinām izteikt NRFP grozījumu Noslēguma jautājumus šādā redakcijā:

“46. Līdz 2028. gada 31. decembrim publisko mobilo sakaru tīklos tiek nodrošināta pāreja no šo noteikumu 2. pielikuma 28. punktā noteiktās radiosaskarnes LM-3600-1 uz 28'1.punktā noteikto radiosaskarni LM-3600-2.

47. Lai nodrošinātu 3400 – 3410 MHz radiofrekvenču spektra joslas atbrīvošanu un šo noteikumu 2. pielikuma 28'1. punktā noteiktajā radiosaskarnē LM-3600-2 norādīto vienlaidus un nepārtrauktu 100 MHz [130 MHz] joslu katrā publisko mobilo radiosakaru tīklā, esošie radiokanāli ir pārvietojami šādi:

47.1. 3400 – 3450 MHz un 3650 – 3700MHz aizvietojami ar 3410 – 3510 MHz;

47.2. 3450 – 3500 MHz un 3700 – 3750 MHz aizvietojami ar 3670 – 3770 MHz;

47.3. 3500 – 3550 MHz un 3550 – 3600 MHz aizvietojami ar 3540 – 3640 MHz;

47.4. 3600 – 3650 MHz Rīgā aizvietojams ar 3770 – 3790 MHz visā Latvijas teritorijā;

47.5. 3600 – 3650 MHz ārpus Rīgas sadalāms kā 3535 – 3540 MHz, 3665 – 3700 MHz un 3790 – 3800 MHz visā Latvijas teritorijā;

47.6. 3750 – 3775 MHz aizvietojams ar 3510 – 3535 MHz;

47.7. 3775 – 3800 MHz aizvietojs ar 3640 – 3665 MHz.”

Zemāk 2. attēlā sniedzam grafisku atainojumu tam kā esošais sadalījums ar NRFP noteikumu palīdzību var tikt transformēts līdz Konsultāciju dokumentā paredzētajiem vienlaidus, nepārtrauktiem 130 MHz. Šāds risinājums, mūsaprāt, būtu vienkāršāks, ātrāk īstenojams un būtiski atvieglotu Regulatora uzdevumus saistībā ar diapazona pārkārtošanu. Saskaņā šādas priekšrocības:

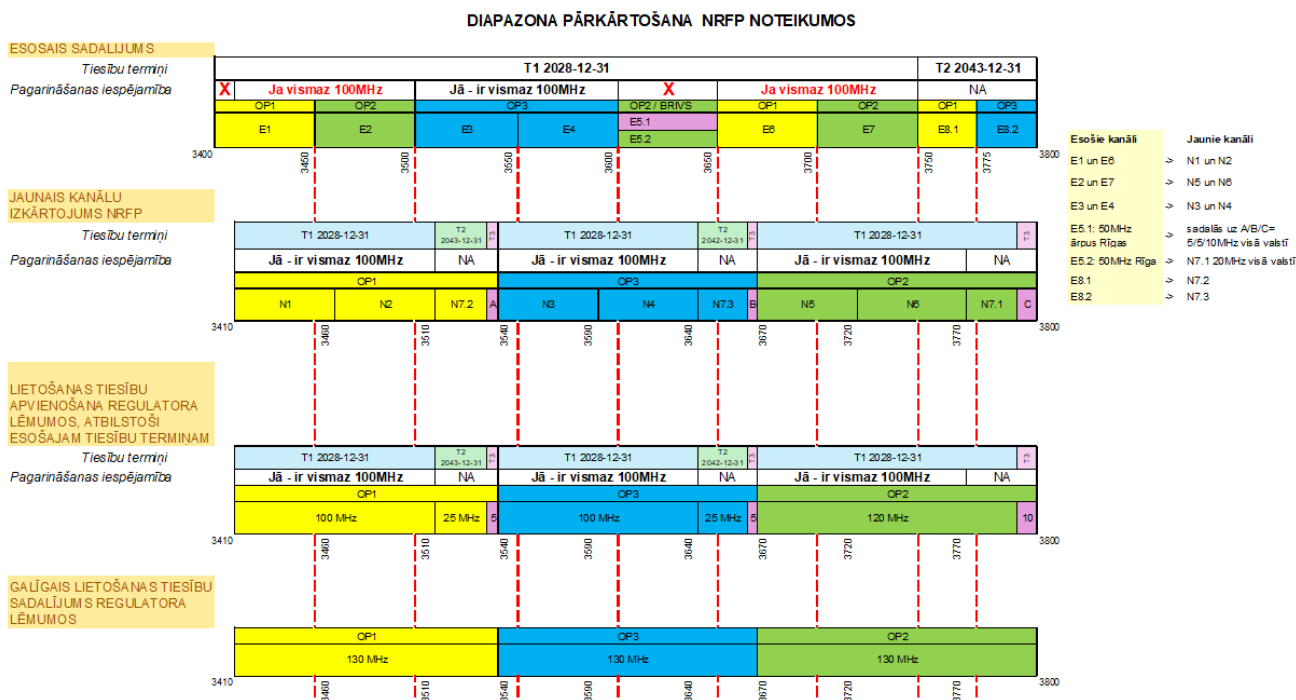
3.1. MK noteikumos tiek noteikts skaidrs pienākums mobilo sakaru operatoriem noteiktā termiņā pārskatīt radiotīklus uz precīzi noteiktiem radiokanāliem. Nav jāpaļaujas uz brīvprātīgu tiesību apmaiņu ar iepriekš nezināmiem papildus nosacījumiem. Ir pietiekami savstarpēji saskaņot radiotīklu pārslēgšanas laika grafiku;

3.2. esošo lietošanas tiesību apjomi un termiņi ir nepārprotami identificējami arī pēc pārkārtošanas;

3.3. esošās lietošanas tiesības saglabājas līdzvērtīgā apjomā;

3.4. precīzi zināmas neizmantotās 5/5/10 MHz spektra daļas, kuru piešķiršana notiek Regulatora noteiktajā kārtībā;

3.5. samazinās vai pilnīgi zūd nepieciešamība izstrādāt papildus administratīvos aktus, piemēram, administratīvo līgumu, lai definētu visas spektra pārkārtošanai nepieciešamās niansas.

2.attēls. NRFP noteikumu risinājuma grafisks attēlojums

[4] citu viedokli un informāciju, kas ieinteresēto personu ieskatā ir būtiska un Regulatoram būtu jāņem vērā pirms veikt darbības 3600 MHz diapazonā piešķirto lietošanas tiesību pārplānošanai

Pirms uzsākt darbības pārplānošanai, ir jābūt Regulatora dokumentam ar skaidri definētiem nosacījumiem, ieskaitot vienošanos starp mobilo sakaru komersantiem, kas var ietekmēt pārplānošanas sekmīgu iznākumu. Aicinām sākt ar konsultāciju Ziņojuma dokumentu, kurā būtu jāsniedz atbildes par visiem neskaidrajiem jautājumiem un jānovērš bažas par iespējamiem riskiem.

Ierosinām arī pārskatīt un precizēt Regulatora noteikumus attiecībā uz tajos noteikto maksimālo 10 gadu termiņu lietošanas tiesību pagarināšanai, lai šajā un līdzīgos spektra pārplānošanas/pārkārtošanas gadījumos būtu iespējams vienādot atsevišķo spektra daļu lietošanas tiesību termiņus.

Papildus tam vēršam uzmanību, ka saskaņā ar Elektronisko sakaru likuma 47. panta pirmo daļu elektronisko sakaru komersants ir tiesīgs iesniegt pieprasījumu par ierobežotas radiofrekvenču joslas lietošanas tiesību termiņa pagarināšanu ne agrāk kā divus gadus pirms esošā termiņa beigām. Tas nozīmē, ka jau 2026. gada beigās operatori iestājas likumā garantētās tiesības pieteikties uz pašreiz piešķirtā frekvenču spektra lietošanas tiesību pagarināšanu, tādējādi radot pamatotu un tiesiski aizsargājamu paļāvību par iespēju turpināt šo spektra resursu izmantošanu ilgtermiņā.

Ņemot vērā Regulatora Konsultāciju dokumentā izklāstīto ieceri veikt būtiskas pārmaiņas 3600 MHz diapazona lietošanas tiesībās (t.sk. iespējamu lietošanas tiesību daļēju atsavināšanu, apmaiņu vai pārdali), nav skaidrs, kā šādas plānotās izmaiņas ietekmēs operatoru tiesības savlaicīgi un pilnvērtīgi izmantot Elektronisko sakaru likumā noteikto pagarināšanas mehānismu.

Līdz ar to svarīgi jau šobrīd saprast, kā Regulatora plānotā 3600 MHz joslas pārkārtošana ietekmēs operatoru likumā paredzētās tiesības savlaicīgi pieteikt un saņemt esošo lietošanas tiesību pagarinājumu pilnā apjomā, un vai šī iecere nerada risku, ka operatori faktiski nevarēs izmantot Elektronisko sakaru likuma 47. pantā noteikto pagarināšanas mehānismu paredzētajā termiņā, tādējādi zaudējot tiesisko paļāvību izmantot 5G tehnoloģijai paredzēto radiofrekvenču spektru ilgtermiņā.

Ar cieņu,

SIA „BITE Latvija“ pilnvarotā persona
Kaspars Tolstiks

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

